

Oplata prenumeracyjna na Kronikę Wiadomości Krajowych i Zagranicznych, wynosi: a) w Warszawie rocznie: rs. 7. kop. 20 (złp. 48); b) kwartalnie rs. 1 kopiejek 80 (złp. 12); miesięcznie kop. 60 (złp. 4.)

KRONIKA

Na prowincji w Królestwie z poszczególnych rs. 12 (złp. 80) kwartalnie rs. 3 (złp. 20). W Cesarstwie takżama oplata co na prowincji w Królestwie: z dodaniem rs. 4 rocznie lub 1 kwartalnie za koperty.

WIADOMOŚCI KRAJOWYCH I ZAGRANICZNYCH.

Jutro Ś. Kunegundy Cesarzowej.
Wschód słońca o g. 6 m. 45.—Zach. o g. 5 m. 41.

Biurow Redakcji przy ulicy Krakowskie-Przedmieście w domu Nro 391. naprzeciw Saskiego placu.

Dzisiaj rano stopni zimna 6, wczoraj w poł. zim. 2. Wysokość wody na Wiśle stóp 4 cali 4.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Rozkaz do zarządu cywilnego Królestwa Polskiego.

I. Przez Najwyższe rozkazy JEGO CESARSKO-KRÓLEWSKIEJ MOSCI, wydane do zarządu cywilnego, w St. Petersburgu, d. 20 grudnia 1857 r. posunięci za wystugę lat ze starszeństwem, z sekr. gubern. na sekr. kolleg. w wydziale celnym przy kancelarii przybocznej namiestnika Królestwa: p. o. pomocnika sekretarza *Szperling*, i urzędnik kancelaryjny *Gautier*. D. 22 grudnia 1857 r. przyjęty do służby radca hon. *Czarnecki*, na nauczyciela nadetatowego gimnazjum realnego w Warszawie. D. 30 grudnia 1857 r. posunięci za wystugę lat ze starszeństwem: z rady kolleg. na radcę stanu: urzędnik do szczególnych poruczeń przy Namiestniku Królestwa, kamerjunker *Nabokow*, z pozostawieniem przy dotychczasowym urzędzie dworskim; z radców hon. na asses. kolleg. w kancelarii przybocznej Namiestnika Królestwa, p. o. młodszych pomocników naczelników wydziałów: *Dzierżanowski* i *Jankowski*; z rejestratorów kolleg. na sekr. gub. urzędnicy kancelaryjni *Samojłowicz* i *Dąbrowski*. D. 1 stycznia 1858 r. posunięty za odznaczenie się w służbie, z rady dworu na radcę kolleg. p. o. inspektora klas i nauczyciela w Alexandryjskim instytucie wychowania panien w Nowej Alexandrii *Lesisz*.—II. Przez postanowienie Namiestnika Królestwa, w wydziale celnym przy kancelarii przybocznej Namiestnika, zatwierdzeni: p. o. assessora, assessor kolleg. *Karwowski* i sekretarza, sekr. kolleg. *Werner*, na tychże urzędach.—III. Przez postanowienie rady administracyjnej, w wydziale Kom. R. S. mianowani: referenci kom. rząd. sprawiedliwości: *Teodor Karpiński* i *Wiktor Kamionowski*, p. o. sędziów do szczególnych poruczeń tejże komisji w stopniu sędziów 1ej instancji; pisarz trybunału cywilnego w Kielcach, assessor kolleg. *Walenty Kamocki*, p. o. sędziego tegoż trybunału; assessor trybunału, p. o. podsędka sądu pokoju okr. Kieleckiego, radca hon. *Wojciech Biechoński*, p. o. pisarza trybunału cywilnego w Kielcach, i pisarz sądu pokoju okr. Konięckiego *Konstanty Szaniawski*, p. o. podsędka sądu pokoju okr. Lubartowskiego.—IV. Przez rozporządzenia komisji rządowych i władz oddzielnych, w wydziale kom. rz. spr. mianowani: obrońca przy sądach pokoju w Warszawie *Józef Stokowski*, rejentem kancelarii okr. Błońskiego; przeniesiony na własne żądanie: rejent kancelarii okr. Błońskiego *Ig. Sielski*,

na rejenta kancelarii okręgu Tykocińskiego w Sokolach; uwolniony od obowiązków z powodu uchybień w służbie: rejent kancelarii okręgu Tykocińskiego w Sokolach *Jan Szpakowski*; w wydziale Kom. R. P. i S. mianowani: b. nadzorca domu głównego badań w Warszawie *Fr. Kłosowski*, p. o. pisarza magazynu solnego w Sieradzu; kontroler kassy pow. Ostrołęckiego *Adam Humięcki*, p. o. kontrolera kassy gubern. Płockiej; spadły z etatu b. poborca komory celnej *Bolesławice, Felix Grabowski*, p. o. kontrolera kassy powiatu Ostrołęckiego; kontroler kassy pow. Opatowskiego, sekr. gub. *Antoni Skubniewski*, p. o. kontrolera kassy gubern. Radomskiej; kancelista *Konstanty Bobowski*, p. o. asystenta kassy gub. Radomskiej; aplikant *Ludwik Rajzacher*, p. o. asystenta kassy pow. Ołkuskiego; kancelista *Stan. Bielski*, p. o. asystenta kassy pow. Sejneńskiego; dozorecy wagi przy szlachtuzach Warszawskich: sekr. prow. *Szymon Zembrzusi* i *Jan Cichoński*, p. o. expedytorów rogatek w służbie konsumcyjnej m. Warszawy; kancelista rządu gub. Augustowskiego *Jan Ławcewicz*, p. o. adjunkta 2go archiwum sekcji dóbr w tymże rządzie gub. i strażnik tabaczny *Otton Pilczowski*, p. o. podrewizora dochodów tabaczych; uwolniony od obowiązków: pisarz magazynu solnego w Sieradzu, assessor kolleg. *Mikołaj Łaszczewski*.—(Podp.) Namiestnik, Jenerał-Adjutant, *Xiążę Gorczakow*.

— Wystawa ornatów w domu hr. Andrzeja Zamoyckiego, na Nowym Swiecie, a które to ornaty wraz w wszelkiemi innymi aparatami kościelnymi, zawdzięczyć należy szanownym damom, poświęcającym swoje trudy i czas w tak pięknym celu, jakim jest zaopatrywanie Świątyni Pańskich w rozliczne potrzeby; godną jest zwiędzania, zwłaszcza gdy przy oglądaniu tych przedmiotów, jest sposobność do rzucenia jakiegokolwiek datku w ofierze. Radzilibyśmy więc korzystać z jej otwarcia, która trwa codziennie, jak to donieśliśmy, od godziny 9ej do 6ej wieczorem, ale tylko do końca tego tygodnia. (*Kurjer Warszawski*).

— Liczba wykroczeń i przestępstw pod rozpoznaniem sądu policji poprawczej wydziału Igo, w roku zeszłym podanych, wynosiła 5,897; w tej liczbie było: 1) przestępstw przeciw religji i naruszeń ochraniających ją przepisów 65; z tych było: o bluźnierstwo i obrazę religji 3, o świętokradztwo 3, o krzywoprzysięstwo 20;

2) przestępstw i wykroczeń przeciw porządkowi administracji kraju 249; z tych było: o opór przeciw rozporządzeniom rządu 104, o znieważenie władzy lub urzędnika w czasie urzędowania 22, o przywłaszczenie sobie władzy i fałszowanie ukazów oraz innych pism urzędowych 2, o zabór z pod zachowania urzędowego dokumentów lub rzeczy 1, o wyłamanie więzień i oswobodzenie osób z pod straży 2; 3) przestępstw i wykroczeń w rządowej lub innej publicznej służbie 4; z tych było: o nieprawne postępowanie w zarządzaniu własnością z urzędu powierzoną lub jej strzeżeniu 3, o fałsz w urzędowaniu 1, o branie datków lub przedajność 1; 4) przestępstw i wykroczeń przeciw przepisom dotyczącym własności i dochodów skarbowych 36; z tych było: o fałszowanie i wprowadzenie fałszywej monety 3, o fałszowanie kredytowych papierów rządowych 4; 5) przestępstw i wykroczeń przeciw publicznemu porządkowi i urządzeniom policyjnym 161; z tych było: o potwarzenie oskarżenia 8, o tułactwo i włóczęgostwo 6, o naruszenie przepisów o paszportach lub innych kartach pobytu 10, o nieprawne wyrabianie lub posiadanie broni albo prochu 1, o grę zakazaną 6, o przestępstwo przeciw dobrem obyczajom 8, o naruszenie przepisów o cenzurze 1; 6) przestępstw przeciw życiu, zdrowiu, wolności i honorowi osób prywatnych 1849; z tych było: o zabójstwo 16, o spędzenie płodu 2, o zrzucenie kalectwa 20, o umyślne opuszczenie lub podrzucenie dziecka 21, o zgwałcenie niewiasty 2, o przeciwne prawu zatrzymanie lub uwięzienie 6; 7) przestępstw przeciw prawom familijnym 21; z tych było o wieloletństwo 2; 8) przestępstw i wykroczeń przeciw własności osób prywatnych 3,502; z tych było: o gwałtowne zawładnięcie cudzej własności 3, o podpalenie 2, o zniszczenie lub uszkodzenie cudzej własności 10, o rabunek 8, o kradzież pod obciążającymi okolicznościami 1180, o kradzież spełnioną bez obciążających okoliczności 240, o oszustwo 16, o przywłaszczenie i zatajenie cudzej własności 26, o przestępstwa i wykroczenia w przedmiocie zobowiązań 10 — W porównaniu z rokiem 1856, liczba przestępstw i wykroczeń była w ogólności znacznie większą; przyczyną tego jest już to wzrastająca ludność, już też większa czujność władz w ściganiu i pociąganiu do odpowiedzialności przestępców, którzy poprzednio nie zawsze wykryci, zasłużonej unikali kary i wreszcie znaczna liczba ich wykroczeń nie doszła wiadomości władzy. Co się zaś tycze pobudek ich czynów, temi częściej był niedostatek

NOTATKI Z PODRÓŻY.

przez

Ludwika Niemojowskiego.

WYJĄTEK DRUGI.

(Ciąg dalszy).

(Patrz Nr. Kroniki 57.)

Wróciliśmy do przerwanej rozmowy.

— Gigia, — mówiłem dalej z całą spokojnością na jaką zdobyć się mogłem; gdyż uścisk niewinnego dziewczęcia większe mi sprawił wrażenie, niżby to winien podobnie braterski objaw wdzięczności uczynić. — Gigia, czas nam wrócić do chaty: uchwycę pierwszą sposobność ażeby pomówić z twoim ojcem, użyję całej méj usilności...

— I nie wątpisz? — dodała promieniejąca wyrazem szczęścia dziewczica.

— Nie wątpię, że ukochany przez ciebie Beppo zostanie twym mężem.

Tym razem silniej jak poprzednio, zatrzęsły się gałęzie drzew.

Nim miałem czas obrócić się, wyskoczył z gęstwiny wysokiego wzrostu, silnej budowy mężczyzna, i chwytając mnie za ręce, zawołał przytłumionym głosem:

— Przebacz!

— Beppo! — krzyknęła dziewczyna.

— Przebacz, przebacz, sinior forestiere, — powtórzył zwracając na mnie błagalne spojrzenie: — widziałem was z Gigia, szatan ządności opanował moje serce... ścisnąłem żelazo w dłoni, i udałem się w gęstwinę...

— Boże! — szepnęła dziewczę.

— Nie dosłyszałem waszjej rozmowy, ujrzałem tylko uściśnienie i... ale przebacz, przebacz zasłepionemu.

— Za co? powiedz, nie rozumiem...

— Ja chciałem cię zamordować! — wyjąknął z przygnębieniem.

Zimny dreszcz przebiegł po żyłach moich.

— Już miałem się rzucić na was, Bóg wstrzymał moją rękę... należy przekonać się, poczekać, pomyślałem. Ta chwila była wszystkim: zamiastrywała, ujrzałem dobroczyńcę.

— Szalony! — zawołała Gigia z wyrzutem.

— Tak, szalony, stokroć szalony, — do-

dał ze wstydem spuszczać głowę na piersi. O to żelazo! — zawołała po chwili gniewnie, ściskając w dłoni rękojeść sztyletu, — które miało rozlać krew niewinną, pali me ręce... Precz, precz z daleka odemnie, nie chcę cię więcej oglądać!

— I cisnął broń swoją w głąb przepaści.

— Ale mi przebaczcie, nieprawdaż? — szeptał chwytając raz jeszcze moje ręce: — będziecie mówić ojcu o mnie, zrobicie nasze szczęście?...

— Ha cóż czynić? — rzekłem pod świeżem jeszcze wrażeniem, jakie cudowne ocalenie życia na mnie wywarło. — Co się stało puszczam chętnie w niepamięć, a ponieważ Gigia was kocha, dołożę wszelkich starań ażeby jój szczęście zapewnić.

Beppo chciał mi dziękować.

— Nie dziękuj młodzieńcze, — przerwałem: — jeszcze nie ma nic skończonego. Zostań tu, my powrócimy do chaty; jeżeli upatrzę stosowną chwilę, zawołam cię.

Wziąłem dziewczę pod rękę.

— A niebądź czasami znowu zazdrosnym, dodałem z uśmiechem.

niż demoralizacja, pomiędzy atoli handlującym a zwłaszcza żydami, chęć prędkiego zubożenia się często do nieprawych wiodła zysków.

Co do stanu, powołania, płci i oświecenia wykrytych winowajców, w powyższych sprawach było: szlachty 46, kupców 46, mieszczan 1500, włościan i wyrobników 2120, płci męskiej 2646, żeńskiej 834, wyższego ukształcenia 84, umiejących czytać i pisać 1120, nieoświeconych 1276.

— Doktor medycyny Alexander Kremer, przelożył *Wspomnienia z podróży po Tartarii, Tybecie i Chinach*, odbytej w 1844, 5 i 6 r., przez xiedza Huc, missjonarza ze zgromadzenia Łazarzystów. Czytelnik znajdzie tu opis statystyczny krajów, środek Azji zajmujących, oraz mieszkańców, pod względem stanu ich oświaty, wyobrażeń religijnych, formy rządu, ustaw, zwyczajów, obyczajów społecznych i t. d. Autor interesująco opisał te małe kraje i ludy; tómaczenia zaś dzieła dobre. Xiązka ta, zawierająca jeden duży tom, wyszła w tych dniach nakładem xiegarni S. Orgelbranda.

— Walery Wielogłowski, znany pisarz, wydał nowy obrazek w trzech częściach, pod tytułem: *Jarmark w Dąbrowy*. Xiązka ta jest już do nabycia w naszych xiegarniach.

Korespondencja Kroniki.

Wilno dnia 20 lutego n. s. 1858 r.

Skonał tedy nasz karnawał, zostawując po sobie w spadku wspomnienia, komeraze, zawiedzione nadzieje, przecucia grochowych wianków, pewność w posiadaniu harbuzów, szum w głowie, czczość w sercu i w kieszeni, rachunki..... tylko nie sumienia, zał.... tylko nie za grzechy, zadosyć uczynienie, tylko nie kredytorom, i mocne postanowienie.... bawienia się w poście. Lecz mniejsza o to co po sobie zostawił ów roztrzepaniec nazwany karnawałem, chodzi wam bardziej o jego charakter, zwyczaj, obyczaj i fizjognomję—otóż powiem, że był dziwnie niestały; kochał się to w maskaradzie, to w szlichtadzie, to w teatrze, żył najściślej z balami, zaprzyjaźnił się z nowo tu przybyłym panem *Lanciers*, tracił niemilosiernie na stroje damskie, pomijał ubogich, nie poznawał ludzi bez imienia, jadł i pił doskonale.

Od dawna Wilno nie pamięta równie świetnych zabaw, szczególnie w kole wyższego towarzystwa, któremu i czas wolny i pieniądze więcej dostarczają do bawienia się środkami; jednak i w mniej wykwintnych salonach dawała się nieraz słyszeć wesola muzyka i głośniejszy rozgwar serdecznej pogadanki, ożywionego tańcem zgromadzenia.

Do rzędu zabaw noszących na sobie wybitniejszy charakter zaliczają się: wieczory niedzielne w klubie, środowe u generała Nazimowa, maskarady sobotnie w klubie, maskarady w sali domu Müllerów, szlichtada i teatr. W domach prywatnych świetniejsze bale były u hr. Tyszkiewiczów, xiążąt Czetwertyńskich i hrabiów Plateców; lecz najwystawniej był *wieczór dany dla dam* przez tutejszą młodzież 30 stycznia w apartamentach klubu. Cały front pałacu Ogińskich,

Nie nie odpowiedział, spuścił tylko głowę ze wstydem.

— Wolałbym, — rzekłem do mojej towarzyski, idąc z nią ku domowi, — ażeby twój przyszły mój był gwałtownym. Taki charakter nie zawsze zapewnia szczęście w pożyciu domowem.

— A ja, — przerwała z zapalem Gigia, — jabym go nie kochała gdyby był innym. Jam Sycyljanka, Luigi!

Nie potrzeba było wielkiego daru wymowy, ażeby wpłynąć na zmianę zdania starego rybaka; rzecz sama przez się słuszną była i logiczną, należało tylko zwrócić uwagę Lorenza w stronę, której on przejęty osobistem uprzedzeniem, dotąd nie dopatrywał.

Stroną tą była różnica wyższości moralnej męża nad żoną, od téjże wyższości ale w przeciwnym zupełnie stosunku.

Gdy jednakże starzec tyloletniem o władnięty uprzedzeniem, zawahał się jeszcze; skrzyknęły drzwi chaty, i wszedł don Carmine Sordelli, proboszcz z Sonnino.

gdzie się klub znajduje, pięknie i rzęście uilluminowano; zgromadzenie było nader liczne; stroje dam bogate i gustowne; sala słicznie przybrana w drzewa i girlandy; każda dama przy wejściu otrzymywała bukiet; dwie muzyki na przemiany grały do tańców rozpoczętych polonezem i trwających bez ustanku, a suta wieczerza godnie odpowiedziała okazałości całego balu, o którym tutejsze towarzystwo długo gwarzyć będzie. Napisałbym wam o téj fecie z większymi detalami, ale nie chcę sobie przyswajać praw Kurjerka. 29 stycznia, odbyła się świetna szlichtada; towarzystwo zaproszone na obiad do generał-gubernatora, z gubernatorskiego pałacu wyruszyło licznym szeregami sań na Antokol; na czele szlichtady zaprzężone sześciu koniami, pomykały wielkie sanie w kształcie łodzi, ozdobione chorągiewkami i mieszczące w sobie kilkunastu wojskowych. Maskarady często gromadne, niczem się szczególnem nie odznaczały, chyba nowo wprowadzonym zwyczajem niemaskowania się; wiele dam pięknego świata przechadzało się po salonach bez masek i domin. Narzekały niektóre osoby na zupełny brak maskaradowego dowcipu, na nieumiejętność intrygowania i zbyt poważny charakter tego rodzaju zabawy; o ile to jest prawdą, zostawiję do sądu osób, którym podmaskowe tajemnice dokładniej są wiadome. W pałacu gubernatorskim urządzono także raz jeden maskaradę na dochód ubogich, za wejście płacono się rubla srebrem. Teatr nie próżnował—podczas ostatnich tygodni karnawału mieliśmy codziennie przedstawienia i słyszeliśmy po raz pierwszy w Wilnie *Ernanię*, którego wystawa weale się pięknie udała, a wykonanie, stosownie do możności artystów, było bardzo dobre, mianowicie duetu Elwiry i Ernanię w drugim akcie (Rostkowska i Zelinger). *Karpacę Góralską* Korzeniowskiego, mieli wielkie powodzenie. *Kasper Karliński* jest jednak najznakomitszym faktem w karnawałowej historii naszego teatru; przedstawiano go jeszcze kilka razy, a za każdym biletu zawczasu były rozkupione.

Po pierwszym przedstawieniu téj sztuki, autorka „*W innię Boże*“ przesała Syrokomli następującej wierszyk:

Szezęśliwy wieszczuł jakie ci wrazenia
Zostały w duszy? rzewne czy radośne?...
Coś wybrał... kwiaty, czy czy uniesienia?...
A miałeś wszystko i szczerę i głośne.
Twa sława czysta, boś za nią nie gonil,
Masz miłość ziomek, bo twe serce gore,
Umiesz czy budzić, boś i sam czy ronil,
A nad to wszystko masz jeszcze pokore.

Zabawy karnawałowe, zakończyły się *table d'hołem* i maskaradą w klubie.

Nowości literackich na ten raz mamy nie wiele, a pomiędzy niemi *Galerja Nieswieżska* najważniejszą zajmuje miejsce; wyszły jej dwa nowe zeszyty 4ty dawniej i 5ty świeżo. Z tych zeszyt piąty obejmuje: 1) biografię xiążąt tejże saméj linji, Jana VIII, Alberta III, Zygmunta i Alexandra; 2) z gałęzi *drugiej* ordynatów Kleckich życiorysy: Dominika I, Jana XVII, Marcina I, Michała IV.

Dowiedziawszy się o co chodzi, poparł moje słowa wywodem jasnym, pełnym przekonania i wiary; a za chwilę pokonany w swym uprzedzeniu Lorenzo, błogosławił córkę i Beppę klęczących u nóg jego.

Wszyscy byli szczęśliwi.

* * *

Niezdługo nadszedł czas, w którym trzeba nam było pożegnać Giuliano i poczciwych jego mieszkańców.

Smutne to było pożegnanie! Stary rybak i jego synowie ściskali nam ręce, dziewczęta płakały — a Titi, biedny Titi, skamlał żalostnie...

Poczciwi ludzie zegnali nas jak przyjaciół, jak braci!

Trzeba było jednak wyrwać się z ich objęcia.

— Amico miol! — szepnęła Gigia obejmując mnie za szyję drobnymi rękami: — amico miol!

I dwa strumienie łez spłynęły po licach téj cudownej, posągowej piękności.

Mikołaja XX, Udalryka I, Alberta VI, Jerzego IX i Stanisława VI. Pan Zawadzki kończy drukować *Grób Nieczui i Poezje* Karoliny Proniewskiej. W nowéj typografii Rosensohna rozpoczęto druk *Kaspra Karlińskiego*; wyjdzie on w bardzo ozdobnej edycji nakładem Rubena Rafałowicza, który odkupił manuskrypt od Mińskich xiegarzy. Trzeci numer *Teki Wileńskiej* opuścił prasę; znajdują się w nim pomiędzy innymi następujące rzeczy: z poezji—*Dwaj przyjaciele*, legenda *Odynca* i kilka przekładów tegoż autora z języka rossyjskiego, *Czarno i bialo*, obrazek i *Szum brzożki* sielanka, przez Syrokomlę. *Co miłość może* przez Puzyninę — i kilka drobnych utworów Korotyńskiego, Rosołowskiego, Szlagiera i Proniewskiej; z prozy: *Gawędka* przez Lepkowskię, *Kropińscy* przez Juljana Bartoszewicza, *Jakób Heraklides* i *Olbracht Łaski* Mikołaja Malinowskiego, *Wiadomość o zamkach, horodyszczach i okopiskach na Litwie i Rusi litewskiej* przez Konstantego Tyszkiewicza, *O kolejach żelaznych* Jana Mikulskiego i t. d. Na końcu jako dodatek przyłączono część *tkonoteki* (a) Kraszewskiego.

Z przyjemnością spostrzegamy od niejakiego czasu wzrastającą u nas liczbę artystów, mianowicie malarzy, pisałem już kiedyś do was o panu Zienkiewicz i p. Szemeszu, teraz przybyło nam kilku nowych artystów, których talent zachęca do głębszego rozpatrzenia się w ich utworach. PP. Majeranowski i Hłakowicz znani już są za granicą, jeden jako freskator, drugi jako portrecista. Majeranowski to malarz skończony, rysunek jego najdoskonalszy, koloryt świetny i harmonijny, a kompozycje odznaczają się szczęśliwymi pomysłami; widzieliśmy parę portretów jego pendzla i fotografię *sceny z Margiera*, olejnego szkicu znajdującego się w Postawach, majątku hr. Rajnolda Tyszenhausa. Hłakowicz artysta z głęboką znajomością technicznej strony malarstwa, przede wszystkim jest portrecistą, ale nie brak mu zdolności i do robienia pejzażów; ma w swéj pracowni parę widoków Francji, z której tu przybył, jedną prześliczną *marynę* i kilka innych krajobrazów. Cieszymy się że taki malarz osiadł w naszym mieście. Mamy jeszcze dwóch młodych artystów z wielkimi zdolnościami: pp. Andriolego i Strausa; w następnej korespondencji napiszę o ich pracach. P. Kulesza, znany pejzażysta, przysłał do Wilna temi czasy dwa swoje utwory; widoki ruin zamku *Trockiego* i *Miednickiego*, widok ruin *Trockich* tak pod względem kolorytu jak perspektywy lepiej się udał panu Kuleszy. P. Wilczyński wyda wkrótce w dalszym ciągu Albumu Wileńskiego następujące rzeczy: 1) epizod historyczny XVI wieku: *Jakób Niezabitowski pod Zbaramem* poraża Tatarów; 2) Monument dłuta Pampalonięgo, znajdujący się w *Czerwonym dworze* (b) którego pierwotwór posiada muzeum; 3) wizerunek królowej Barbary, podług oryginału znajdu-

(a) Będzie ona stale wychodzić przy Tece Wileńskiej.

(b) Majątek hr. Benedykta Tyszkiewicza w gubernji Kowieńskiej.

Te czy, te dwa słowa, wymowniejsze były jak najczulsze zapewnienie przyjaźni.

Zrozumiałem jej myśl i spojrziałem w niebo.

Wszyscy skłonili smutnie głowy do ziemi, a my wskoczywszy na wózek, kazaliśmy ruszyć z miejsca.

Za nami odezwały się ostatnie okrzyki życziwości, ostatni płacz pożegnania.

Wjchawszy na wzgórek który panował nad okolicą, kazałem małemu Nino odwożącemu nas do Terraciny, stanąć na chwilę.

Obejrzałem się: wszyscy stali jeszcze na swoich miejscach przed chatą. Rybacy wyciągnęli do nas ręce, dziewczęta powiewały chustkami, a Beppo swoją czerwoną czapczką umieszczoną na końcu długiej źerdzi, dawał nam zdala znaki pożegnania.

I pośród uroczystego milczenia wieczornego zabrzmiał czysty, metaliczny głos Conetty, przesyłającej nam po raz ostatni swoją piosenkę:

Quando mi piace l'aria dello mare,
Sto core non mi dice da partire:
Che c'è la figlia dello marinare
Che é tanta bella, che mi fa morire

Wkrótce wszystko znikło po za górą; tyl-

jącego się w Nieświeżu; 4) wizerunek wojewody Trockiego Ogińskiego fundatora kaplicy Bożego-Ciała przy kościele Śgo Jana; 5) wizerunek N. Panny Poczieszenia, rysowany na stali, podług obrazu znajdującego się w kościele św. Jana; 6) wizerunek Anioła-Stróża; 8) N. P. Bolesna rysowana na stali *au burin*; 8) dalszy ciąg szkiców Bartelsa.

W styczniu odbyło się ogólne roczne posiedzenie Kommissji archeologicznej; 1) zagał je prezes, wspomniawszy o trzyletnim istnieniu kommissji i muzeum, które każdego roku wzrastając, dochodzą do zamierzonego celu stania się użytecznymi społeczeństwu, hr. Tyszkiewicz wymienił uczone towarzystwa i uniwersytety z którymi kommissja zawiązała stałe stosunki, wzmiankował o przyłączeniach do muzeum gabinetach: ornitologicznym i mineralogicznym, o ofiarach, jakie w przeszłym roku wpłynęły do zbioru starożytności, o liczbie osób, które zwiedziły muzeum i zakończył mowę, donosząc, że druk pierwszego tomu prac archeograficznych ma się ku końcowi; 2) rzeczywisty członek Mikołaj Malinowski odczytał przegląd darów CESARSKICH, to jest dzieł o starożytnościach Państwa Rossyjskiego i starożytnościach Bosforu Cymmetryjskiego; 3) rzeczywisty członek Adam Kirkor czytał rozprawę o posagu Swiatowida, którego odlew gipsowy został niedawno nadesłany z Krakowa. Obioru nowych członków nie było.

Na zakończenie korespondencji chciałem dać małą odpowiedź Przeglądowi pism czasowych Gazety Codzienniej, która przeglądając moje korespondencje, kilka razy źle się im przypatrzyła, ale na ten raz zamilczę, sądząc, że niewarto zwracać uwagi na zbyt pobieżne choć poważnym i wyrokującym tonem wypowiedziane zdania; przy tém siła złego wielu na jednego—żeby każdy korespondent brał do serca, wszystko co o nim powie Przegląd i nawzajem wytykał jego błędy, niewiem ktoby na tém gorzej wyszedł.—J. L.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE

Telegramy

London 26 Lutego. Xiążę Northumberland nie przyjął wydziału marynarki, i takowy przyjął p. Packington. Pozostaje już tylko do obsadzenia wydział osad. Bulwer jak się zdaje nie zajmie miejsca w gabinecie, ponieważ w przypadku nowych wyborów, obawia się że się nieutrzyma.

Królowa w poniedziałek wyjeżdża do Osborne.
Kopenhaga 25 Lutego. Dzisiejsza *Gazeta Berlinga* zawiera artykuł rozumowany w sprawie niemieckiej, w którym odradza wszelkiej uległości względem Związku, lub odłączenia Holsztynu od Danji. Artykuł ten wzywa dojedności, ponieważ rząd posiada najzupełniejsze zaufanie króla i ludu.

Frankfort n. M. 26 Lutego. Zgromadzenie związkowe na wczorajszym posiedzeniu, przyjęło propozycję Hanoweru w formie zaproponowanej przez wybrany do tego komitet.

ko dalekie dźwięki uroczego głosu dziewczęcia, dolatywały nas jeszcze.

Nareszcie i te rozplynęły się w powietrzu, a jam uczul łzę cisnącą się do powiek moich. Smutno było żegnać przyjaciół naszych — na zawsze!

„Veder Napoli e poi morire!“ powiadają Włochy; a tysiące turystów głoszą ze wszystkich stron świata bezwzględne pochwały, łącząc się w jeden wielki chór uwielbienia dla owego miasta makaronów i pulcinella, dla owej ojczyzny lazaronów, próżniactwa i osobistego przymusu. Nie wiem czy przedajność urzędników komory celnej i zła wiara władz rządowych, czy nieznośny upał i kurzawa, czyli wreszcie tęsknota za cichem utajeniem wśród gór Giuliano sprawiły, iż na pierwszy rzut oka Neapol przedstawił mi się jak każdy inny gród włoski; z wyjątkiem większego jeszcze wrzasku przekupniów, nieznośniejszego gorąca, i bardziej odstręczającego próżniactwa. Po kilku dopiero dniach pobytu, rozpatrzywszy się w tym chaosie nieznanym mi dotąd postaci i zwyczajów, dojrzałem wybitną różnicę jaka to miasto, jedną z większych Europejskich stolic, cechuje. Gdzież kto wi-

Paryz 25 Lutego. Rozprawy w procesie o zamach styczniowy, rozpoczęły się dziś przed południem o godzinie wpół do jedenastej. Prezes Cesarskiego sądu w Paryżu, senator Delangle przydykuje. Cztery znajdujący się w Paryżu oskarżeni byli na posiedzeniu.

Marsylja 24 Lutego. Mamy wiadomości z Kantonu 14 Stycznia:

Sprzymierzeńcy ogłosili wice-królem pierwszego mandaryna w Kantonie, z dodaniem mu dwóch kommissarzy, anglika i francuza, tym ostatnim jest pan Martineaux Deschenetz. Jedenaście milionów franków znaleziono w skarbie, i dano je w formie pożyczki tymczasowemu rządowi.

(*Indépendance Belge.*)

A N G L J A.

— Dzienniki podają następujący text depeszy lorda Cowley do lorda Clarendon z daty 20 Lutego: „Dowiedziawszy się drogą telegraficzną, że pewne rezolucje ganiące rząd Jój Królewskiej Mości, że na depeszę hr. Walewskiego do hr. Persigny z daty 20 stycznia nie odpowiedział, zostały przez większość Izby niższej zatwierdzone, uważam przeto za mój obowiązek donieść waszej cześci, że chociaż nie otrzymałem w tym przedmiocie zlecenia udzielenia rządowi francuskiemu urzędowej odpowiedzi na tę depeszę, jednakże przez wiadomości udzielone mi prywatnie przez waszą cześć, znalazłem się w możności przedstawienia rządowi francuskiemu myśli, zamiarów i postanowienia rządu Jój Król. Mości daleko dokładniej, i jak mam powód sądzić, w sposób daleko bardziej przekonywający, niżbym to mógł uczynić, gdyby słowa moje przybrane były w formy urzędowe.

Kiedy hr. Walewski pisał swoją depeszę, rozdrażnienie opinji narodu francuskiego, z powodu niezmiernie obojętności Anglii, w okoliczności tak niezmiernie ważnej dla Francji, jak jest życie Cesarza, doszło do najwyższego stopnia. Słusznie czy niesłusznie utrzymywało się tam przekonanie, że owe sprzysiężenie się przeciw Cesarzowi, uorganizowano w Anglii i że prawa angielskie zapewniały tego rodzaju spiskowym wszelkie bezpieczeństwo. Żadne przeciwe temu zapewnienia ze strony rządu angielskiego, nie byłyby sprawiły pożądanego skutku w owej chwili i wszelka odpowiedź na depeszę hr. Walewskiego, byłaby tylko mogła wywołać jaki kontrowers między dwoma rządami, który przedtęjby panujące rozdrażnienie podwyższył, niż je uspokoił. Dla uspokojenia tego usposobienia należało przedewszystkiem zostawić czasowi wywarcie zwykłego wpływu, a z odpowiedzią na depeszę hr. Walewskiego wstrzymać się do czasu osiągnięcia pewności, jak parlament odpowie na przedstawione przez rząd propozycje.

Nie należy jednakże zapomnieć, że wasza cześć zdecydował się na to roztropne postępowanie niezaniebdła żadnego środka udzielenia prywatnie rządowi francuskiemu potrzebnych objaśnień względem przedstawionego z jego strony zapytania, Wasza Cześć od pierwszjej chwili tej

dział naprzykład owe dwukonne powoziki (*coricolo*), na które kilkanaście osób razem wsiada, owe sklepiki uliczne w kształcie kapliczek nad którymi wzniesiony posąg świętego, ośłania opieką swoją ogorzałą Neapolitankę sprzedającą wodę i limonadę, pomarańcze i cytryny, owe prządki stojące z kądziela przed progami domów, i piekące kasztany w małych żelaznych piecykach; gdzież kto zauważał do tak wysokiego stopnia posunięte zamilowanie ulicznych lazzi pulcinella, lub wiarę w eudowne elixiry szarlatanów, albotęz na taką stopę rozgałęzione próżniactwo, jakie widzieć można w tysiącach tysięcy lazaronów, wylegających się cały dzień Boży przed portykami świątyń, na placach publicznych, i marmurowych schodach pałaców?

Pomimo tego ktokolwiek opuści owe ulice pełne wrzasku i kurzawy, ktokolwiek zwróci swe kroki w stronę portu, przekona się iż niepodobna potępić bezwzględnego uwielbienia turystów dla stolicy obojga Sycylii — o ile bowiem ów chaos nieharmonijnych dźwięków, różnolichnych typów i zwyczajów, ogłusza przechodnia, nuży i rozstraja jego duszę, o tyle widok zatoki budzi podziw, zachwyty i uwielbienie, w sercu najmniej nawet

nieszczęśliwej sprawy zachowywała otwartą i jasną postawę. Mam teraz w ręku listy waszjej cześci, w których z jednej strony w sposób godny imienia waszjej cześci bronić praw o przytułku, jaki Anglja zawsze udzielała cudzoziemcom wszelkiego stanu i narodu, i równie jasno i stanowczo oświadcza, że naruszenie zasady naszjej konstytucji jest niepodobnem, i w których z drugiej strony dowodzisz jak zupełnie bezwarunkowo bezskuteczne byłoby jakiegokolwiek prawo parlamentarne, mające na celu wstrzymać ludzi rozpaczliwego charakteru od rozpaczliwych zamachów. Jako wierny, chociaż słaby organ waszjej cześci, wiernie reprezentowałem wasze myśli i zasady, i gdybym miał Cesarza albo hr. Walewskiego na świadków powołać, pewny jestem, że ani jeden ani drugi niezaprzeczyłby moim słowom.

Nie wiem do czego doprowadzić może wczorajsze wotum Izby niższej, ale w każdym razie pośpieszam z wyrażeniem mego przekonania, że jedynie trafnemu i rozsądnemu postępowaniu waszjej cześci w bardzo krytycznej chwili, winniśmy podziękować za to, że bez cienia nawet narażenia naszych wielkich zasad, nie dopuściliśmy nic takiego, coby istniejące dotąd między dwoma narodami przyjazne stosunki, na szkodę narazić mogło.

— *Times* przedstawia rozmaite trudności, jakie nowy gabinet napotka, ale nie posuwa się tak daleko jak *Morning Post*, która już zapowiada powrót przeszłych ministrów. Ochłonawszy z podziwienia jakie mu sprawił, równie jak ogłowi publiczności, nagły upadek lorda Palmerston, *Times* dziś już sobie jasno tłumaczy zbieg okoliczności, które spowodowały ten niespodziewany rezultat. Było to, mówi ten dziennik, bardzo trudne położenie, stanęc przed parlamentem zostawiwszy bez odpowiedzi depeszę francuzką, szczególnie kiedy chodziło o przystąpienie do przerobienia prawodawstwa. *Times* pochwała depeszę lorda Cowley, ale nie zgadza się na to, aby te ustne rozmowy, mogły być dostatecznie zastąpić formalną i publiczną odpowiedź. „Dają nam do zrozumienia, mówi *Times*, że instrukcje udzielone w tym przedmiocie lordowi Cowley i oświadczenia jakie były ich następstwem, miały tylko przygotować drogę do formalnej odpowiedzi. Jest to wyznaniem swego błędu, bo skoro przypuszcza się, że należało się dać rządowi francuskiemu odpowiedź formalną i publiczną, Izba niższa bardzo naturalne miała prawo zapytać się, dla czego dotąd nieuiszczono się z tego długu. Cios zatem powiódł się, nieprzyjacieli znalazł słabe miejsce w pancerzu gabinetu i przebił go, ale jaka ztąd będzie korzyść dla kraju i dla zwycięzców, to zobaczymy.

Roztrzęsając dalej tak pełen ważnych wypadków zawód upadłego gabinetu, *Times* oddaje zupełną sprawiedliwość zasługom lorda Palmerston pośród wielkich wypadków zewnętrznych, które bez przerwy następowały po sobie w czasie jego administracji. Uważa jednak za potrzebę przyznać, że w ostatnich czasach lord Palmerston stracił część swojej popularności, szczególnie przez

wrażliwego na piękności przyrody podróżnika.

Okna naszego mieszkania w hotelu „de belle vue“ dawały widok na pełne morze. Wiadomo każdemu jak ono przywiewuje do siebie, jaka tęsknota opanowuje serce za temi obszarami tak żywo malującymi wszechmocność i nieskończoność — ale kto nie widział zatoki neapolitańskiej, ten pojąć nie zdoła wszystkich wrażeń jakie widok cudów przyrody rozbudzić jest w stanie. Pędzel malarza, pióro poety, nie zdołają nigdy dać wyobrażenia o tem, co wielkością jedynie swoją używa natchnienia; a wielkość ta maluje się nie tylko w przestrzeniach niezmiernych, nie tylko w obszarach bez krańca, ale w złudzie kolorów, w przeczystem powietrzu, w błękitie niebios — we wszystkim co myśl naszą oderwać zdoła od małego światka pracy i rzeczywistości. Patrząc, patrzy się oczami duszy; czuje się iż za krańcami tej kulki błota i ziemskich namiętności, jest bezmiar jasny i święty, który duch nasz zgaduje, przeczuwa, ale który zrozumieć i określić nie jest w stanie.

(Dalszy ciąg nastąpi).

